

Botanik çalışmalarında bilimsel bitki resimleri

GÜLNUR EKŞİ

Bilimsel bitki ressamlığının amacı bitkiyi birebir renk, ölçek ve ayrıntı düzeyinde ifade etmek, bilgiyi belirli bir kompozisyonda ve sistematik olarak görselleştirmek, teşhiste önemli kısımları ön plana çıkarmak, sade ve net olmaktır.

BİLİMSEL bitki resmi, bitkilerin doğal hallerini disiplinli bir gözlemle gözler önüne seren, botanik çalışmalarda morfolojik verinin sistematik bakış açısıyla görselleştirilmesini sağlayan bir bilim-sanat dalıdır. Bu alanda faaliyet gösteren bilim-sanat insanlarına ise bilimsel bitki ressamı denir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere bilimsel bitki resimleri, salt sanat eserlerinden farklı olarak sınırlayıcı kuralları olan, uzmanlık gerektiren, meşakkatli bir sürecin ürünleridir. Botanik camiasında teorik bilginin görsel öğelerle desteklenmesine kaynaklık eder. Bitkileri doğru ve tüm özellikleri ile ortaya koyar. Bu yönüyle bitki morfolojisinin ifadesinde vazgeçilmez bir öğedir. Bitki taksonomisinin temelini bitki teşhisi, adlandırma ve sınıflandırma oluşturmaktadır. Her üç basamakta da morfoloji esastır. Morfolojik bilgi ise görsel ifade ile desteklendiğinde çok daha anlaşılır ve güçlüdür.

Bilimsel bitki ressamlarının amacı bitkinin kök, gövde, yaprak, çiçek durumu, meyve ve tohum gibi kısımlarını, ayırt edici özelliklerini ön plana çıkararak sergilemektir. Bitkiyi birebir renk, ölçek ve ayrıntı düzeyinde ifade etmek, bilgiyi belirli bir kompozisyonda ve sistematik olarak görselleştirmek, teşhiste önemli kısımları ön plana çıkarmak, kural olarak sade ve net olmaktır. Bilimsel bitki resmi, bitki materyaline ulaşılamadığı zamanlarda

araştırmacıya kaynaklık eder. Yazılı ifadeyi çizimle desteklemek, çalışmalarda zamandan tasarruf sağlar, bitki teşhislerinin daha hızlı ve sağlıklı yapılmasına katkıda bulunur. Çizimle iç içe yapılmış betimler daha akılda kalıcı ve anlaşılır olur. Bitki ressamının yanlış anlaşılmaya neden olabilecek gösterimlerden ve yorumdan kaçınması, bilim dünyasında kabul gören yöntemlerle ortak bir dili temsil etmesi önemlidir. Bu özellikleriyle bilimsel bitki resmi farklı kültürlerde bile ortak bir anlayış ve kavrayış sağlar. Bu sayede botanik veri, bitki bilimi ile uğraşmayanlar için bile anlaşılabilir hale gelir. Bilimsel terminolojinin sınırları kırılır. Bitki ressamları bitkinin yaşam hikâyesini doğrulukla ve zarafetle anlatmayı hedefler. Bunu yaparken amaç doğa ve birey arasındaki güçlü bağı vurgulamak ve farkındalığı arttırmaktır. Farkındalığı artırmanın en etkin yolu gözden kaçanı, detaylarıyla göz önüne sermektir. İşte bitki ressamları tam da bunu yapar. Yanından geçerken fark edilmeyen bir bitkinin iç dünyasını ve güzelliklerini duru bir bakışla yansıtır. Amaç sadece güzelliği sergilemek değildir. Güzelliğe hayran bırakırken merak uyandırmak ve bu doğal süreçte bilgilendirerek farkındalık oluşturmaktır. Genel olarak bilimsel bitki ressamları ve botanik uzmanlarının amaçları paralellik gösterir. Betim ve çizim işbirliği hâlinde yürütülmesi gereken ayrı düşünülmemeyecek, birbirini tamamlayıcı unsurlardır.

Gülnur Ekşi resim yaparken.

Hülya Korkmaz Myosotis sp.

Hülya Korkmaz Cyclamen sp.

Işık Güner Coelogyne viscosa.